

Lehdistötiedote

Alvar Aalto – Second Nature

27.09.2014 – 01.03.2015

Vitra Design Museum, Weil am Rhein

Arkkitehtuurikriitikko Sigfried Giedionin »Pohjolan noidaksi« nimittämä Alvar Aalto (1898–1976) oli oman sukupolvensa tunnetuin suomalainen arkkitehti ja ihmislähtöisen modernismin keskeinen puolestapuhuja. Hänen suunnittelemansa rakennukset kuten Paimion parantola (1933) ja Villa Mairea (1939) edustavat mestarillista orgaanisten massojen, muotojen ja materiaalien hallintaa. Aallon Paimio-nojatuoli (1931–1932) ja Jakkara 60 (1933) ovat merkkipaaluja nykyaikaisen huonekalun kehityksessä, kun taas Aallon tavaramerkiksi muodostunut Savoy-maljakkopöytä (1936) on suomalaisen muotoilun symboli. Vitra Design Museumin retrospektiivinen näyttely »Alvar Aalto – Second Nature« paljastaa monia uusia puolia legendaarisen arkkitehdin tuotannosta.

Aallon arkkitehtuurin orgaanisen muotokielen on aiemmissä näyttelyissä ja julkaisuissa nähty polveutuvan suoraan suomalaisesta luonnosta ja maisemasta. Alvar Aalto – Second Nature (»toinen luonto«) lähestyy Aaltoa uudesta, nykyaikaisemmasta näkökulmasta tutkimalla sitä, miten Aallon mieltymys luonnonmuotoihin välittyi läheisessä vuorovaikutuksessa monien aikalaistaiteilijoiden kuten László Moholy-Nagyn, Jean Arpin, Alexander Calderin ja Fernand Légerin kautta. Näyttely luo rinnastuksia näiden ja muiden taiteilijoiden töiden sekä Aallon suunnittelemien esineiden ja rakennusten välille ja valottaa siten Aallon asemaa taiteen ja arkkitehtuurin kansainvälisen avantgardismin keulakuvana 1920-luvulta eteenpäin.

Aalto oli kosmopoliitti ja syvästi kiinnostunut niin elokuvasta, valokuvauksesta kuin teatteristakin. Fernand Léger'tä siteeraten hän kutsui itseään nimellä "chef d'orchestre", orkesterinjohtaja, jonka johdolla eri taiteenalat yhdistyivät harmoniseksi, sinfoniseksi kokonaisuudeksi. Aallon luomat tilat ovat lämpimiä ja orgaanisia, niissä yhdistyvät taidokkaasti erilaiset rakennusmassat ja -materiaalit, eritasolattiat ja katot, luonnonvalon ja sähkövalon koreografia; ne ovat tiloja, joissa taiteesta ja luonnosta nousevat vaikutteet muokkautuvat toiseksi luonnoksi modernille ihmiselle. Esimerkkejä tästä lähestymistavasta ovat Aallon varhaistuotantoon kuuluva Viipurin kirjasto (1927–1935) sekä monet suuren mittakaavan rakennukset kuten Wolfsburgin kulttuurikeskus (1958–1962). Aalto suunnitteli usein rakennustensa sisätilat pienintä yksityiskohtaa myöten aina ovenkahvoista ja valaisimista kiinteisiin

kalusteisiin. Suunnittelemiensa huonekalujen tuotantoa ja markkinointia varten Aalto perusti Artekin vuonna 1935 yhdessä Aino-vaimonsa ja kahden yhteistyökumppanin kanssa. Artek oli sekä kansainvälinen sisustusliike että näyttelytila, ja siitä kehittyi nopeasti vaikutusvaltainen modernin avantgardekultuurin toimija, joka Aallon sanoin rakensi maailmaa, yleismaailmallista toimintaa. Artekin laajenemisessa heijastui Aallon laaja kansainvälinen kontaktiverkosto, jonka ansiosta hänellä oli vaikutusvaltaa myös yhteiskunnallisessa keskustelussa, mikä puolestaan poiki sodanjälkeisinä vuosina toimeksiantoja moniin eri maihin kuten Italiaan, Sveitsiin, Ranskaan, Saksaan ja Yhdysvaltoihin. Aalto toteutti monenlaisia eri hankkeita kuten standardoituja valmistaloja Suomessa sekä asuinkerrostalon Hansaviertel in kaupunginosaan Berliinin kansainvälisille Interbau-rakennusmessuille vuonna 1957. Aallon tuottelias ura kesti 1920-luvun alusta 1970-luvulle, ja sen kuluessa hän suunnitteli yli 400 rakennusta sekä kymmeniä huonekaluja, lasiesineitä ja valaisimia. Uran huipentumia edustavat suurimittaiset tilaustyöt kuten Finlandia-talo Helsingissä (1975), joka valmistui vain vuotta ennen Aallon kuolemaa, sekä Essenin oopperatalo, joka valmistui postuumisti vuonna 1988.

Alvar Aalto – Second Nature tarjoaa laajan yleiskatsauksen Aallon elämään ja työhön. Näyttelyssä on esillä rakennusten pienoismalleja, alkuperäispiirustuksia, huonekaluja, valaisimia ja lasiesineitä sekä myös muiden nimekkäiden taiteilijoiden kuten Alexander Calderin ja Jean Arpin teoksia. Materiaali kattaa Aallon klassiset rakennukset ja suunnitelmat, mutta mukana on myös vähemmän tunnettuja hankkeita kuten Muuratsalon koetalo (1952–1953), poikkeuksellinen yhdistelmä erilaisia materiaaleja, joka on kuin arkkitehtoninen kollaasi 2000-luvulta. Näyttelyn uutta näkökulmaa Aallon työhön korostaa saksalaisen taiteilijan Armin Linken tilausteos, joka koostuu valituista rakennuksista otetuista uusista valokuvista ja filmeistä. Linken teokset käyvät vuoropuhelua Alvar Aalto -säätöiltä ja muilta kansainvälisiltä tahoilta lainatun historiallisen ja arkistomateriaalin kanssa läpi koko näyttelyn.

Näyttelytilat

»Alvar Aalto – Second Nature« -näyttelyssä on neljä eri tilaa, joista jokainen keskittyy temaattisesti yhteen puoleen Aallon elämästä ja tuotannosta pääosin kronologisessa järjestyksessä. Ensimmäinen osio luo katsauksen Aallon varhaistuotantoon aina legendaariseen Paimion parantolaan (1928–1933) asti ja näyttää elävästi Aallon kehityksen kohti modernismia. Toinen näyttelytila puolestaan keskittyy Aallon ja taiteen väliseen suhteeseen sekä Aallon vuorovaikutukseen aikansa keskeisten taiteilijoiden kanssa. Teemaa valotetaan taideteosten kautta – mukana on teoksia mm. Alexander Calderilta ja Jean Arpilta – sekä tarkastelemalla yksityiskohtaisesti kahta Aallon avaintesta, Noormarkussa

sijaitsevaa Villa Maireaa (1938/39) ja Ranskassa Bazoches-sur-Guyonnessa olevaa Maison Louis Carréta (1956–1959, 1961–1963).

Kolmannessa näyttelyosiossa lähestytään Aaltoa huonekalujen, valaisimien ja lasiesineiden muotoilijana ja käydään läpi Aallon kumppaneineen perustaman huonekaluliike ja näyttelytila Artekin historiaa. Neljäs ja viimeinen osio taas on omistettu Aallon sodanjälkeiselle kansainväliselle menestykselle, ja se keskittyy laajamittaisiin rakennustaiteellisiin ja kaupunkisuunnitteluhankkeisiin. Esimerkkejä tästä puolesta Aaltoa ovat opiskelija-asuntola Baker House (1946–1949) (Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA, USA), asuinkerrostalo Hansaviertelin kaupunginosassa Berliinissä (1955–1957), joka valmistui osana vuoden 1957 Interbau-rakennusmessuja, sekä Wolfsburgin kulttuurikeskus (1958–1962).

Näyttelyluettelo ja oheistapahtumat

Näyttelyn yhteydessä julkaistaan laaja luettelo. Kirja sisältää kymmenen artikkelia, joiden kirjoittajia ovat muun muassa Eeva-Liisa Pelkonen, Akos Moravanszky ja MoMA-kuraattori Pedro Gadanho. Lisäksi kirjassa on Kenneth Framptonin ja Álvaro Sizan haastattelut sekä luettelo valituista näyttelyesineistä, joihin sisältyy monia Alvar Aalto -museon arkistoihin kuuluvia alkuperäispiirustuksia ja pienoismalleja, jotka ovat esillä nyt ensimmäistä kertaa.

Näyttelyn oheisohjelmassa on luentoja ja keskusteluja, joissa ovat mukana esimerkiksi Shigeru Ban, Claesson Koivisto Rune, Front Design, Harri Koskinen, Matthias Sauerbruch ja architecten de vyldey vinck taillieu. Näyttelyn ovat tuottaneet Vitra Design Museum ja Alvar Aalto -museo. Näyttelyn pääyhteistyökumppani on Microsoft.

Tietoja

Kuraattori:	Jochen Eisenbrand
Avustava kuraattori:	Katariina Pakoma, Alvar Aalto -museo
Näyttelyarkkitehtuuri:	Kuehn Malvezzi Architects, Berliini
Näyttelyesineet:	arkkitehtonisia pienoismalleja (n. 20 kpl), alkuperäispiirustuksia (n. 50 kpl), huonekaluja (n. 40 kpl), valaisimia (n. 20 kpl), lasiesineitä (n. 10 kpl), historiallisia valokuvia, Armin Linken valokuvaesseeet
Näyttelypäivämäärät:	27.9.2014–1.3.2015
Aukioloajat:	joka päivä 10–18
Pääsymaksu:	10,00 €, alennuslippu 8,00 €, alle 12-vuotiaat ilmaiseksi
Opastetut kierrokset:	lauantaisin, sunnuntaisin ja pyhäpäivinä klo 11.00
Näyttelyluettelo:	Alvar Aalto – Second Nature
Toimittajat:	Jochen Eisenbrand, Mateo Kries Kovakantinen 23,5 x 16,5 cm, 648 sivua n. 500 pääosin värikuvaa Englanninkielinen laitos, ISBN 978-3-931936-93-8 69,90 € (sis. ALV 7 %) Julkaisupäivämäärä: syyskuu 2014
Afbeeldingen en teksten:	Gabriella Gianoli PR, Bernastrasse 6, CH-3005 Bern T +41.31.352.24.54, F +41.31.352.24.56, gianoli.pr@ggpr.ch Viviane Stappmanns, Vitra Design Museum Charles-Eames-Str. 2, D-79576 Weil am Rhein T +49.7621.702.3705, F +49.7621.702.4705 viviane.stappmanns@design-museum.de